

2164. n. Jur

672/12

672

12

DISPUTATIO INAUGVRALIS
DE
IVRE VSVS-
FRVCTVS,

QVAM

Sub præsidio summæ Trinitatis
*Decretô & Authoritate Magnifici
& Amplissimi fCtorum Ordinis, in
antiquissima Rauracorum Vni-
versitate*

Pro summis in utroque Jure honoribus &
privilegiis Doctoralibus solenniter
consequendis

Publico examini subijcit

TOBIAS LOTTERUS
Stuttgardianus.

Ad 25 diem April. Anno MDCXXVIII.

Horis locog₃ solitis.

BASILEÆ,
Typis JOHAN. JACOBI GENATHI.

V I R O
MAGNIFICO, NOBILI
& CONSULTISSIMO,

DN. JACOBO Löfflern Jcto, Illustrissi-
mo & Celsissimo Duci Würtembergiæ à Consiliis
intimis, & Cancellario vigilantissimo, Me-
cœnati & Patrono suo æternum
suspiciendo.

S. P. D.

DISPUTATIONEM meam DE USUFRUCTU
inauguralem, Magn. & Ampl. Domine Cancellarie,
ut primùm animo meo concepì: ita nunc sub Magn.
T. nomine lucem aspicere jure meritoq; volui. Cùm enim
omnes Magn. T. dignitati, virtuti, & vigilantia plurimùm
debeant, me eidem speciali modo obstrictum sponte libereq;
confiteor. Etenim, præter mutuum affinitatis nostræ vin-
culum, quod non nihiletiam securitatis & fiducia Magn. T.
compellandi mihi subministrat, cùm recorder, quò favore,
quâq; benevolentia Magn. T. hætenus, non solum meum
Dn. Parentem, verùm-etiam me, quamvis indignum, fue-
rit complexa, atque adhuc complectatur, non possum non
cùm Dno Parenti, tum mihi multis nominibus gratulari,
quòd talem Fautorem simus nacti, egoq; imprimis talem
studiorum meorum Mecœnatem atque Patronum. Quæ
sanè ejusmodi sunt, ut nisi tandem aliqua mea erga Magn.
T. gratitudinis & observantia indicia prabeam, ingratus
merito habear. Verùm cum aliis mediis destitutus, aliâ ra-

tionem effectum dare nunc non possum, presenti chartaceo munere saltem testatum facere volui. Hoc ergo ex sincero corde profectum, serenâ & hilari fronte Magn. T. ut accipiat, hinc de animi mei affectu conjecturam faciat, meq; denique cum Dno Parente, & studia mea de meliore nota in posterum quoque commōdata habeat, eâ, quâ par est animi submissione & observantiâ rogo. Quod reliquum est, DEUM Ter. Opi. Max. precor, ut is temporibus hūce exulceratissimis & quotidie magis magisq; in pejus ruentibus, Magn. T. ad senescentis Ecclesiæ Christianæ afflictissimæ solatium, totiusq; Ducatus, cujus consiliis hactenus prosperissime est gubernatus, commodum & tranquillitatem perpetuam potentissime sospitet, atq; conservet. Dabam Basilea, die 17. April. Anno recuperatæ per Christum salutis 1628.

Magnif. Tuæ

Observantiæ.

TOBIAS LOTTERUS, Stutt-
gardianus.

Posi-

POSITIO I.

SERVITUS est jus in re alienâ vindicabile,
l. de servitutibus. 2. l. loci. 4. §. in confessoria. &
tot. tit. ff. si servit. vind. l. uti frui. 5. §. ult. & tot.
tit. ff. si usus fr. petet. quo nobis constituto, &
 acquisito, ipsa res utilitati nostræ gratis servit. *l. quoties.*
15. in pr. ff. de servit. Bocer. disp. de servitutibus pradiorum
urbanorum & rusticorum. 9. 2.

II.

Dividitur autem servitus in servitutem rerum & personarum. *l. servitutes. 1. ff. de servitut.*

III.

Servitus rerum, quæ vulgò realis servitus, ac in jure nostro etiam simpliciter servitus appellatur, *§. unic. in fin. Inst. de reb. corpor. & incorpor. & §. ult. Inst. de usu & habitat.* est jus, quo prædium alienum principaliter prædium nostro servit. *l. 1. §. 1. ff. commun. præd. §. ideo autem. Inst. de servit. præd. l. pluribus. 140. §. ult. ff. de V. O. l. traditio. 20. §. 1. ff. de A. R. D.*

IV.

Personæ servitus est, quæ à re alienâ personæ debetur; & sine personâ utentis esse nequit. *l. ususfructus. 20. ff. de stipul. servor. l. pecoris. 4. ff. de servit. prædior. rustic.*

V.

Hæcquæ vel est innominata, vel nōminata. Innominata dicitur, quæ jure Civili certum & specificum nōmen non habet. *arg. l. inquam. 3. ff. de præscript. verb.* Exempla vid. in *l. ut pomum. 8. in pr. ff. de servit. l. 1. ff. de usu & usufr. legat. l. pater. 6. ff. de servit. legat. d. l. pecoris. 4. ff. de servit. prædior. rustic.*

VI.

Nominata est, cujus jure Civili certa prodita est appellatio, *arg. d. l. 3. ff. de præscript. verb.* qualis est ususfructus, fructus, usus, habitatio, & operæ servorum. *l. 1. ff. de servit. l. huic stipulationi. s. §. ult. ff. usufr. quemad. cav. tot. tit. ff. de usu & habitat. & tot. tit. ff. de oper. servor.*

VII.

Cùm autem **USUSFRUCTUS** harum servitutum nominatarum primaria sit species, ejusque materiæ tractatio in foro frequētissima: placuit eam, in certas positiones redactā, disputationis loco proponere. Sed præter voluntatem, ut brevis sim, temporis urget brevitās.

IX.

Ususfructus est servitus personæ, in utendo fruendo re alienā consistens. *l. 1. ff. de usufr. pr. Inst. eod. Boc. disp. de usufruct. §. 3.*

IX.

Rejctā Dd. distributione, ut ineptā, quā usumfructū partiuntur in causalem & formalem: usumfructum dicimus esse duplicem; Usumfructum verum, & quasi usumfructum. *§. constituitur. v. ult. Inst. de usufr. l. sed de pecunia. 2. ff. de usufr. ear. rer. quæ usu.*

X.

Ususfructus verus definitur à Justiniano *in pr. Inst. de usufr.* & Paulo *in d. l. 1. ff. eod.* jus alienis rebus utēdi fuenti, salvā rerum substantiā.

XI.

Jus dicitur, h. e. facultas jure tributa, ut in pluribus aliis juris nostri locis sumitur. *in pr. Inst. de servit. præd. & alibi.* additur; rebus alienis: res enim sua nemini servit. *l. uti frui. s. pr. ff. si usufr. petet. l. in re communi. 26. ff. de serv. præd. rustic. vid. & l. in re mandata. 21. C. mandati. l. si cūm argentum. 21. §. si fundum. 3. ff. de except. rei judic.* Per verbum

bum fruendi, separatur à quâvis aliâ servitute personarum, ac denotantur omnia omnino emolumenta; quæ ex re alienâ, vel ejus occasione percipiuntur: non solum naturalia, *l. usufructu. 7. in princ. & §. 2. l. item si fundi. 9. & l. seqq. ff. de usufr.* sed etiâ civilia; ut usuræ, pensiones, &c. *d. l. 7. ff. d. t.* Ultimò, adjiciuntur verba, salvâ rerum substantiâ; usufructus enim est jus in corpore, quo sublato & ipsum tolli necesse est. *pr. Inst. de usufr. l. usufructus. 1. & l. seqq. eod.*

XII.

Causam efficientem usufructus quòd attinet, refero ad eam usufructus constitutionem, ejusdemque acquisitionem.

XIII.

Constituitur autem vel à lege, vel ab homine.

XIV.

A lege constituitur usufructus patri vel avo in bonis liberorû adventitiis. *§. 1. Inst. per quas person. cuiq. acquir. l. cum oportet. 6. in pr. v. si quis ita. C. de bon. quæ liber.*

XV.

An verò feudum filiofam. constitutû patri acquiratur, hîc quæritur? Quod negamus. *per text. in tit. 7. lib. 2. feud. & text. in tit. 19. c. 1. & 2. & tit. 22. in pr. & c. 1. 2. 3. & passim. lib. 1. feud. junct. d. l. 6. pr. C. de bon. quæ lib. item arg. text. in tit. 23. in fin. l. 2. feud. junct. t. 50. & 80. item t. 28. c. ult. lib. 2. feud.*

XVI.

Idem dicendum videtur in filiafam. dote adventitiâ; nam neque in ea pater usumfructum sibi acquirit; sed pleno jure ad filiam transit. *arg. d. l. 6. pr. v. si quis ita. ibi: parentibus non in plenum, sicut antè fuerat sancitum. C. de bon. quæ lib. junct. l. soluto matrimonio. 2. §. 1. ff. solut. matrim. addi possunt. & l. denique. 3. §. 5. ff. de minor. l. in rebus. 30. C. de jur. dot.*

XVII.

A lege constituitur quoque ususfructus patri in bonis liberorum emancipatorum, pro parte dimidia. §. 2. *Inst. per quas person. cuiq. d. l. 6. §. cum autem. 3. C. de bona liber.*

XIX.

Legitimus etiam est ususfructus, quem lex tribuit coniugi, sive uxori, sive marito, superstitibus ex priori matrimonio liberis (sub quibus comprehendimus quoque nepotes, pronepotes, & ceteros descendentes. *l. liberorum. 220. ff. de V. S. & arg. c. odia. de R. J. in 6. l. femina. 3. §. illud etiam. C. de secundis nuptiis.*) ad secunda vota transeunti: tunc enim in rebus conjugis defuncti, quas vel ab ipso defuncto, vel à liberis, qui parenti defuncto successerunt, per legitimam liberorum successionem acquisivit, proprietatem amittit, & usumfructum solum retinet. *d. l. femina. 3. & l. seq. C. de secund. nupt. Nov. 2. c. 2. & 4. in fin. Novell. 22. c. 23. in fin. c. 25. c. 45. & seqq. Geil. lib. 2. obs. 98.*

XIX.

Huc referri potest & ususfructus, quem conjux superstes, jure Wirtembergico, in conjugis defuncti bonis, si intestatus decesserit, & neque liberos, neque parentes, neque fratres vel sorores ex utroque latere conjunctos reliquerit, pro parte dimidia habet: alteram vero partem pleno jure sibi acquirit. *Fürstl. Würth. ernewert. Landrecht. part. 4. tit. 5. §. Ferners. & §. seq.*

XX.

Inter legitimos usumfructu acquirendi modos non ineptè connumerari potest & is, qui jure ad crescendi ad aliquem pervenit. Quod fit, cum duobus vel pluribus in ultimâ voluntate conjunctim ususfructus est relictus, tunc enim uno deficiente, alteri pars deficientis adjicitur & accrescit. *l. 1. & tot. tit. ff. de jur. usufr. accresc.*

Unde

Unde constat, inter verbis tantum conjunctos, cum magis disjuncti sint, & ab initio partes habeant, jus accrescendi locum non habere. *d. l. 1. in pr. & l. pen. ff. d. r.*

XXI.

Inter legitimos ususfructus ultimò refero & illum, qui diuturno usu & longâ quasi possessione acquiritur. Quod bifariam accidit. Primò, si quis à non domino usumfructum in re alienâ accipiat, eâque re hujusmodi bonæ fidei possessor longo tempore, etiam ignorante domino, utatur fruatur. *l. ult. §. ult. C. de præscript. long. temp. l. si aquam. 2. C. de servit. & aqua.* Deindè, si quis per idem tempus, h. e. per 10. annos inter præsentès, 20. inter absentes, non vi, non clam, non precario, re alienâ, domino non prohibente, jure servitutis utatur fruatur. *l. si quis. 10. ff. si servit. vind. l. apparet. 5. §. si quis. ff. de itin. & act. privat. l. 1. & 2. C. de serv. & aqua. vid. & l. si ego. 11. §. 1. ff. de public. in rem action. Boc. disp. de usufructu. 6. 25.* Sufficiant hæc dixisse de legitimis usumfructum acquirendi modis: nunc videndum est, quâ ratione ususfructus ab homine constituitur.

XXII.

Ab homine, qui vel est persona publica, ut est iudex; vel persona privata, ut quilibet rei dominus.

XXIII.

A judice constituitur ususfructus, quando in divisiis judiciis, qualia sunt familiæ herciscundæ, & communi dividundo, iudex alii proprietatem, alii usumfructum assignat. *l. usufructus. 6. §. 1. ff. de usufr. l. & puto. 16. §. 1. ff. famil. hercisc. l. si quis. 6. §. 10. ff. commun. divid.*

XXIV.

A domino rei constituitur ususfructus aut ultimâ voluntate, aut inter vivos. Ultimâ voluntate constituitur per donationem mortis causâ. *l. 1. §. 2. ff. usufr. quemadm.*

*cav. vel si per fideicommissum alicui ususfructus relin-
quatur. d. l. 1. §. 2. & l. Titius. 50. l. dominus. 57. §. 1. ff. de usu-
fruct. vel si alicui in testamento aut codicillis legetur.
l. 1. & l. seq. C. eod. §. 1. Inst. eod. l. omnium. 3. pr. l. ususfructus. 6.
pr. & l. seq. 7. pr. ff. d. t.*

XXV.

Differt autem legatum ususfructus à cæteris legatis
in eo, quòd dies ejus ab adita demùm hereditate cedat.
*l. unic. §. 2. ff. quand. dies ususfr. legat. ced. l. si servo. 18. in fin.
ff. quib. mod. ususfr. amitt.* Cæterorum verò legatorum dies
statim à morte testatoris cedit. *l. unic. §. 5. & 6. C. de caduc.
tollend.* Rationem hujus differentia assignat Wesemb.
*in parat. ff. quand. dies ususfr. legat. ced. n. 2. & 3. desumptam
ex l. 2. & 3. ff. d. t. & l. unic. §. libertatibus. 6. §. cum igitur. 1.
& §. in novissimo. 5. C. de caduc. tollend.*

XXVI.

Si verò ususfructus in singulos annos fuerit relictus,
primi quidem anni dies statim ab aditâ hereditate ce-
dit: cum purè videatur legatus. *l. 1. & 2. ff. quand. dies leg.
cedat. d. l. unic. §. libertatibus. 6. C. de cad. tollend. & d. l. unic.
ff. quand. dies. ususfr. legat. cedat.* Sequentium autem an-
norum non item; sed singulis duntaxat annis: plura e-
nim censentur esse legata. *d. l. unic. ff. quand. dies ususfr.
legat. ced.*

XXVII.

Hic quæri solet: Si ususfructus domus alicui sit lega-
tus cum onere, ne altiùs eam tollat; utrùm proprietas,
an saltèm ususfructus censeatur relictus? Posterius
placet. *per l. Proculus. 10. ff. de usufr. junct. l. non aliter. 69. ff.
de legat. 3. & l. nisi. 16. ff. de usufr.*

XXIX.

Idem dicendum videtur de legato fundi usufructu
sub hâc conditione, ne fundus abalienetur. *per funda-
menta supr. 9. prox. adscripta.*

XXIX.

Sin verò ususfructus prædii cum liberâ facultate illud ab aliâ sit relictus, proprietas quoq; legata censetur. *l. ult. ff. de usufr. ear. rer. l. species. 15. ff. de aur. & arg. leg.*

XXX.

Inter vivos à domino rei constituitur pactionibus & stipulationibus: *d. l. omnium. 3. pr. l. quaesitum. 37. ff. de usufr. l. stipulatio. 38. §. 10. & seqq. ff. de V. O.* item venditione: *l. necessario. 8. §. ult. ff. de peric. & commod. rei vend. dotis datione: l. interest. 6. C. de usufr. l. usufructu. 57. ff. solut. matrim. l. dotis. 7. §. 2. l. si usufructus. 66. ff. de jur. dot. l. si socrus. 18. C. eod. locatione, &c. l. si domina. 10. C. de usufr.*

XXXI.

Quæritur hîc; An & nudo pacto, si quasi traditio accedat, ususfructus constituatur? Quod affirmamus. *arg. d. l. 3. pr. & l. 37. ff. de usufr. junct. §. si quis. Inst. de servit. præd. & §. 1. Inst. de usufr.*

XXXII.

Ex jam dictis apparet, solum dominum rei usumfructum constituere posse: non tamen quilibet id facere potest; sed is tantum, qui alienandi habet facultatem. *l. ult. C. de reb. alien. non alienand. l. sed si. 3. §. 5. ff. de reb. eor. qui sub. cur.*

XXXIII.

Per dominum autem intelligimus & eum, qui nudam tantum habet proprietatem. *l. quod nostrum. 63. ff. de usufr. l. rectè. 25. ff. de V. S.*

XXXIV.

Superficiarius igitur & Emphyteuta usumfructum jure Civili constituere nequeunt. *arg. l. 1. ff. si ager vectig. & l. ult. ff. de superfic. & §. 3. Inst. de locat.* Si tamen ab ipsis ususfructus constituatur, ejus constitutionem tuetur Prætor. *l. 1. pr. ff. quib. mod. usufr. amitt. l. si usufructus. 9. §. 1. ff. usufr. quemad. cav.*

XXXV. Idem

XXXV.

Idem dicendum videtur de bonæ fidei possessore.
d.l.1.pr. ff. quib. mod. ususfr. amitt. l. si ego. 11. §. 1. ff. de public.
in rem act. l. ult. C. de longi temp. prescript.

XXXVI.

An verò vasallus in prædio feudali sine consensu domini usumfructum constituere possit, dubitatur? Nos negativæ sententiæ subscribimus. arg. tit. 52. & tit. 55. lib. 2: feud. junct. l. ult. C. de reb. alien. non alienand. item arg. tit. 23. lib. 2. feud. vid. Wesemb. in comment. feud. part. 11. cap. 11. n. 5. & n. 19. Hæc de ususfructus constitutione: sequitur nunc de ejus acquisitione.

XXXVII.

Acquiritur autem ususfructus vel solâ constitutione, vel patientiâ domini insuper accedente.

XXXIX.

Solâ constitutione acquiritur, quando ususfructus vel à lege, §. 1. Inst. per quas person. cuiq. acquirat. l. cum oportet. 6. pr. v. si quis itaque. C. de bon. qualibet. Bocer. d. disp. de usufr. 8. 27. vel à iudice, l. 6. §. 1. ff. de usufr. junct. §. ult. Inst. de offic. judic. vel à domino rei in ultimâ voluntate est constitutus. l. à Titro. 64. ff. de furtis. §. 2. Inst. de legat.

XXXIX.

Patientiâ domini insuper accedente acquiritur ususfructus, si inter vivos pactionibus & stipulationibus, aliisve contractibus constituatur. l. traditionibus. 20. C. de pactis. l. si ego. 11. §. 1. ff. de public. in rem act.

XL.

Usumfructum autem nemo acquirere potest, nisi sit rei non dominus, sive in solidum, sive pro parte. arg. §. 3. v. item. Inst. de usufr. l. si Titio. 10. ff. de usu & usufruct. legat. Socius enim à socio, l. si servi. 10. ff. usufruct. quemad. cau. vir item ab uxore, l. 1. l. interest. 6. C. de usufr. uxor à marito,

rito usumfructum acquirere potest. *l. si pater. s. l. ambiguitatem. 12. C. d. t.*

XL I.

Ac non tantum per nosmet ipsos : sed & per eos, quos in nostra potestate habemus, usumfructum acquirere possumus. *l. ususfructus. 6. §. 2. ff. de usufr.*

XL II.

Haecenus quomodo & à quibus ususfructus constituitur, item quibus & per quas personas acquiratur, pertractatum est. Nunc & de materiâ, seu quibus in rebus consistat ususfructus, videamus.

XL III.

Constitui autem potest ususfructus universis in rebus, tam mobilibus, quam immobilibus : *l. usufructus. 7. pr. ff. de usufruct.* modò earum possit esse usus salvâ rerum substantiâ. *l. i. ff. d. tit. pr. Inst. eod.*

XL IV.

Hinc oritur quaestio ; An' ne vestimentorum quoque ususfructus relinqui possit ? Ubi distinguendum puto inter vestes quotidianas, & eas, quæ tempore potius quam usu consumuntur : ut sunt vestes scenicæ, lugubres, & aulæa ; in his enim verus ususfructus ; *l. sed si. 15. §. 4. ff. de usufr. l. i. ibi : quod inde extrahit. & l. si ususfructus. 9. §. pen. ff. usufruct. quemad. cav.* in illis autem quasi ususfructus constituitur. *§. 2. Inst. de usufr.*

XL V.

Ususfructus verò earum rerum, quæ nullam adferunt utilitatem, neque unquam adferre possunt, inutiliter relinquitur. *l. si infantes. 55. ff. d. tit.* Unde quaeri solet, An' ne numismatum aureorum & argenteorum, item statuarum, imaginum, rectè constituatur ususfructus ? Quod affirmamus. *per l. numismatum. 28. l. statua. 41. ff. de usufr. l. ult. ff. usufruct. quemad. cav.*

XLVI.

Ac non tantum partis bonorum, *letiam partis. 43. ff. de usufruct. l. generali. 32. §. ult. l. nihil interest. 43. ff. de usu & usufr. legat.* sed & omnium omnino rerum, quæ in patrimonio sunt, usufructus legari potest. *d. l. 43. ff. de usu & usufr. legat. l. post quod. 3. ff. de usufr. ear. rer. modo non excedat dodrantis æstimatione. l. omnium bonorum. 29. l. quoties. 34. §. 2. ff. de usufruct. l. 1. ff. de usufr. ear. rer. l. 1. C. de usufr.*

XLVII.

Sed utrum omnium bonorum usufructu legato, futura quoque contineantur, inter Dd. maximè controversitur? Ajens sententia placet, si testator non adjecterit, Meorum. *per l. si ista. 7. ff. de aur. & arg. legat. l. uxorem. 41. §. 4. ff. de legat. 3. junct. l. quotiens. 34. §. ult. ff. de usufruct. Novell. 18. c. 3. item l. ult. C. quares pign. oblig.*

XLIX.

Hoc loco & celebris illa quæstio moveri potest; Num is, cui usufructus omnium bonorum relictus est, æs alienum, quod testator contraxerat,olvere teneatur? Hoc onus heredi instituto vel legitimo incumbere, affirmamus. *l. neque. 1. C. si cert. petet. l. retrò. 2. C. de hered. & act. vend. l. pacto. 26. C. de pact.* Heres tamen æs illud alienum ex defuncti bonis deducit. *l. ult. ff. de usu & usufr. legat. l. usufructu. 69. ff. ad L. Falcid.* Sequitur forma usufructus, quæ alia est usufructus constituendi, alia jam constituti.

XLIX.

Forma usumfructum constituendi in his consistit: quod usufructus constitui potest vel purè, *l. usufructus. 4. ff. de usufr. vel in diem. l. 1. §. 3. ff. quand. dies usufr. leg. ced. l. uxori. 37. ff. de usu & usufr. legat. vel ex die, d. l. 4. ff. de usufruct. d. l. 1. §. 1. & §. seqq. ff. quand. dies usufr. leg. l. & puro. 16. §. 2. ff. famil. hercis. vel sub conditione. l. sub conditione.*

54. ff.

54. ff. de usufr. l. si sub conditione. 16. ff. quib. mod. usufr. amit.
 l. ambiguitatem. 12. C. de usufr. sub conditione tamen, cum
 legatarius morietur, relinqui nequit: à mortuo enim, &
 sic à non personâ, incipere non potest. l. Titio. 51. ff. de u-
 sufr. l. usumfructum. 5. ff. de usu & usufr. legat. l. vel si. 15. ff. fa-
 mil. hecisc. In singulos item annos & dies. l. 1. §. ult. l. 2. §. 1.
 l. 3. pr. ff. quib. mod. usufr. amitt. l. 1. pr. & §. 1. ff. de usufr. ac-
 cresc. l. licet. 23. ff. de usu & usufr. legat. ac uni purè, alteri
 sub conditione, rectè relinquitur usufructus. l. idem. 6.
 §. ult. ff. de usufr. accresc.

L.

Quod formam usufructus jam constituti attinet, ibi
 primò notandum, quòd usufructus sit dividuus. l. 1. §. 9.
 & l. si usufructus. 81. pr. ff. ad L. Falcid. l. cui usufructus. 30.
 ff. de usu & usufr. legat. l. & per iurandum. 13. §. 1. ff. de ac-
 cept. (etiamsi cæteræ servitutes sint individuae. d. l. 1. §. 9.
 ff. ad L. Falcid. & d. l. 13. ff. de accept. l. stipulationes. 72. pr. ff.
 de V. O.) & propterea constitui potest non tantùm in so-
 lidum; sed etiam pro parte, tam divisâ, quàm indivisâ.
 l. usufructus. 5. ff. de usufr. & partes ad singulos ipso jure
 pertinent. d. l. 81. pr. ff. ad L. Falcid.

L I.

Hujus occasione quæri potest; An usufructus sit
 pars, h. e. species domini? Quod negamus. per l. rectè.
 25. ff. de V. S. Licet in multis casibus naturam domini
 sequatur, & idè respectum partis habeat. l. 4. ff. de usufr.
 l. cum filius. 76. §. 2. ff. de legat. 2. l. qui usumfruct. 58. ff. de V. O.
 In multis tamè non sequitur naturâ domini. l. si Titio. 33.
 §. 1. ff. de usufruct. l. & per iurandum. 13. §. 2. ff. de acceptil.
 l. falsus. 43. §. ult. ff. de furt. Cujac. ad l. 4. & l. 33. §. 1. ff. de usu-
 fruct. in recitat. ad l. 27. §. 8. de pact.

L II.

Deinde est observandum, quòd fructuarius ad usum-

fructum constitutum non prius admittatur, quam si à domino proprietatis interpellatus, ei præstiterit idoneam cautionem. *l. 1. & tot. tit. ff. usufr. quemad. ca. v. l. 1. l. usufructu. 4. C. de usufr.*

L I I I.

Cautionis hujus duo sunt capita: 1. Ut fructuarius caveat, usurum fruiturum se boni viri arbitrato, h. e. causam usufructus deteriore se non redditurum, cæteraque facturum, quæ in re suâ bonus paterfam. faceret. *l. 1. §. cavere. 5. & §. seq. ff. usufr. quemad. ca. v. 11.* Restitutum se ei, ad quem ea res pertinet, quod inde exabit, cum usufructus ad eum pertinere desierit. *d. l. 1. pr. & §. 3. ff. d. t. Wesemb. in parat. ff. d. t. n. 2.* Prior quidem cautio statim committitur, & toties, quoties usufructuarius re abutitur. *d. l. 1. §. 5. & 6.* Posterior verò semel tantum, h. e. finito demum usufructu, committitur. *d. l. 1. §. 6.*

L I V.

Ac ut apparere possit, an & quatenus legatarius rem pejorem fecerit, rectè faciunt heres & legatarius, si, qualis res sit, cum legatarius frui incipit, in testatum redigant. *d. l. 1. §. 4.*

L V.

Locum habet hæc cautio, si res mobilis siue immobilis in usumfructum data sit. *d. l. 1. §. 1.* quocunque item modo usufructus sit constitutus. *d. l. 1. §. 2. l. si usufructus. 9. §. 1. ff. usufr. quemad. ca. v. l. usufructu. 4. C. de usufruct.*

L V I.

Tamque necessaria est, ut neque à testatore ea possit remitti. *l. 1. C. de usufr. l. scire. 7. C. ut in possessio. legat. l. si pecunia. 6. ff. eod.* Cautio enim ista concernit commodum heredis, non testatoris. *secund. Gl. in §. constituitur. in verb. satis datur. Inst. de usufr.* ac per hanc remissionem invitaretur fructuarius ad delinquendum, quod jura fieri prohibent. *l. illud convenire. 5. ff. de pact. dot. al.*

L V I I.

Ab herede autem & conventionem inter vivos eam remitti posse, non dubitamus. *arg. l. si cuius. 13. pr. ff. de usufruct. l. omnes. 3. in fin. l. & si. 7. pr. l. ult. ff. usufruct. quemad. cav. junct. l. pen. C. de pact. l. si quis. 51. C. de Episc. & Cleric. Unde constat, hanc cautionem de substantiâ usufructus non esse. d. l. 13. pr. Boc. disp. de usufr. 0. 22.*

L I I X.

Moribus nostris cum fidejussoribus, tum pignori-
bus, hanc cautionem præstari posse, cum Andr. Geil. *lib. 2. observ. 47. n. 4. & tract. de arrest. Imp. c. 3. n. 4. & seqq. Si-
chard. ad l. 4. C. de usufr. n. 2. & aliis*, affirmamus. Licet
jure Civili inspecto, non nisi datis fidejussoribus fieri
queat. *per l. huic. 5. §. 1. & l. 1. in pr. ff. usufructuar. quemad.
cav. d. l. si cuius. 13. in pr. ff. de usufr. l. 4. C. eod. junct. l. prator.
ria. 7. ff. de prator. stipulat.*

L I X.

Hic quæri solet: An fructuarius, si ob paupertatem
vel aliam difficultatem fidejussores invenire nequeat,
privandus sit usufructu? Quod de rigore juris affir-
mandum videtur. *Gl. ad l. 4. C. de usufr. l. si pecunia. 6. ff. ut
in possessionem legat.* Ex æquitate tamen ad juratoriam
cautionem, si homo sit frugi, eum admitti posse, plures
statuunt. *per l. cum non facile. 6. ff. si cui plus quàm per L. Fal-
cid. auth. generaliter. C. de Episc. & Cler. & Nov. 112. cap. 2.
Wesemb. parat. ff. usufr. quemad. cav. n. 3. in fin.* Omnium
tamen tutissimam & æquissimam judicavit Geil. *lib. 2. ob-
serv. 47. n. 5. & seq.* eorum esse sententiam, qui volunt,
proprietaryum hoc in casu res legatas ad se recipere, &
usufructuario vice usufructus certam summam fru-
ctuum vel pecuniæ annuatim exsolvere, eique de ista
annua solutione legitimè cavere debere.

L X.

Fructuarius verò, si ante præstitam cautionem ve-

nerit in possessionem, fructus perceptos facietne suos? Minime, si malâ fide, h.e. si inscio & invito proprietario venerit in possessionem. *per l. uxori. 24. & ibi Bart. ff. de usu & usufr. leg. Geil. lib. 2. observ. 46. n. 6.*

L X I.

Cautionem hanc non tantum fructuarius ipse præstare tenetur. *rubr. & passim. tit. ff. usufr. quemad. caveat.* Sed & pro usufructuario interdum heredes testatoris, qui usumfructum legavit; *l. tribus. 8. ff. de usufr. ear. rer.* Is quoque, cui ususfructus purè, proprietas sub conditione legata est, cavere debet. *l. 3. §. 3. ff. de usufr. quemad. cav.*

L X I I.

Pater tamen usumfructum habens in bonis filiorum adventitiis, ob reverentiam paternam, excusatur ab hac satisfactione. *l. cum oportet. 6. §. 2. l. ult. §. 4. in fin. C. de bon. quæ liber. Geil. lib. 2. observ. 145. n. 12.* sicut & immunis est à reddendis rationibus, finito usufructu. *d. l. 6. §. 2. & l. ult. §. 4. in fi. C. d. tit.*

L X I I I.

Item si Fisco ususfructus est relictus, liberatur ab hac cautione. *l. 1. §. si ad Fiscum. 18. ff. ut legat. nom. cav.* quia semper solvendo esse præsumitur. *l. si maritus. 2. in fin. ff. de fund. dot. al. Sichard. in d. l. 4. C. de usufr. n. 8.*

L X I V.

Donatori quoque omnium bonorum, usumfructum sibi reservanti, hæc satisfactio ex cõmuni Dd. opinione remittitur. *Decius in l. 28. ff. de R. J. Mynsing. observ. cent. 5. observ. 36. n. 2.* Cum eo enim mitius est agendum, qui ex liberalitate suâ convenitur. *arg. l. ad res donatas. 62. ff. de Aedil. edict.*

L X V.

Sed & is, cui proprietas ex die; ususfructus purè relictus est, excusatur ab hac cautione. *l. si usufr. 9. §. 3. ff. usufr. quemad. cav.*

L X V I. Pro-

LXVI.

Proprietatis domino cavendum esse, dubium non habet; & quidem pluribus dominis existentibus, singulis pro sua parte. *d.l. 9. §. 4. l. si cuius. 13. pr. ff. de usufr.* Ac si proprietates alteri sub conditione, alteri usufructus sit legatus, utrique tam heredi, quam legatario, erit cavendum. *l. si tibi. 8. ff. usufr. quemad. cav.* Sed & si duobus conjunctim usufructus sit relictus, invicem sibi cavere debent, propter jus adcrescendi. *d.l. 8. l. 1. & tot. tit. ff. de jur. adcrescend.*

LXVII.

Si verò usumfructum legatum quis alteri restituere rogatus sit, distinguendum erit; utrum spes sit ulla, ut ad primum, si secundus eum amiserit, possit recidere: & tunc secundus cavet primo, primus domino proprietatis. Sin autem nulla spes revertendi usufructus superfit; tunc recta via fideicommissarius domino proprietatis cavebit. *l. si usufructus mihi. 9. ff. usufruct. quemad. cav.* Sequitur nunc ut & de effectu usufructus jam constituti videamus, qui in commodis & oneribus, cum fructuarii, tum proprietarii, consistit.

LXIIIX.

Fructuarii 1. est commodum, quod in rei fructuariæ sit possessione. *l. ceritè. 6. §. 2. ff. de precar. l. quâ ratione. 10. §. ult. ff. de A.R.D. l. quod est. 3. §. 17. ff. de vi & vi arm.* eam tamen non possidet, ne quidem naturaliter. *l. 1. §. 8. ff. quod legat. §. 4. vers. sed bona fidei. Inst. per quas person. cuq. acq. l. permisceri. 52. pr. ff. de acq. vel amitt. possess.* Jus verò utendi fruendi fructuarius sibi quasi possidet. *l. ait Prator. 23. §. 2. ff. ex quib. caus. major. l. ult. ff. uti possidet. l. possessio. 49. ff. de acq. vel amitt. possess.* & quidem civiliter. *l. 3. & ll. seqq. ff. si usufr. petet.* Verè enim non possidet, cum res incorporales possideri nequeant. *l. possideri. 3.*

pr.

pr. ff. de acquir. vel amitt. posses. l. sequitur. 4. §. 23. ff. de usurpar.

L X I X.

Commodum 11. est, quòd fructus omnes, qui ex re fructuaria percipiuntur, & percipi possunt, ad fructuarium pertineant. *l. item si fundi. 9. pr. l. usufructu. 7. pr. ff. de usufr.*

L X X.

Fructus autem communiter in naturales & civiles distinguuntur. Civiles sunt, qui jure percipiuntur; ut sunt salaria, pensiones, usure, &c. *l. si navis. 62. pr. ff. de R. V. l. pradiorum. 36. l. usura. 34. ff. de usur.* Naturales subdividuntur in merè naturales & industriales. Merè naturales sunt, qui vi & beneficio naturæ principaliter, sine hominis factò, ex rei corpore nascuntur: ut pyra, nuges, poma, &c. *l. fructus. 45. ff. de usur. & fruct. d. l. si navis. 62. pr. ff. de R. V.* Industriales sive artificiales dicuntur, qui operâ & diligentia hominis principaliter producuntur; ut est frumentum, oleum, vinum, &c. *d. l. bona fidei. 48. pr. ff. de A. R. D. l. fructus. 45. ff. de usur. & fruct.*

L X X I.

Ac non tantum hi fructus; sed & omnia omnino emolumenta, quæ ex re fructuariâ vel ejus occasione proveniunt, ad fructuarium spectant. *d. l. usufructu. 7. pr. d. l. 9. pr. & §. 2. ff. de usufr.*

L X X I I.

Usufructu igitur fundi legato, quicquid ei accessit per alluvionem, ejus quoque usumfructum fructuarius acquirit. *d. l. 9. §. 4. ff. de usufr.*

L X X I I I.

Insulæ verò juxta illum fundum in flumine natæ usufactus ad fructuarium non pertinet. *d. l. 9. §. 4.* ubi enim latitat incrementum; & usufactus augetur: ubi autem

autem apparet separatum, fructuario non accedit. *d.l. 9. §. 4. in fin.*

L X X I V.

Et si apes in eo fundo sint, earum quoque ususfructus fructuarii est: *d.l. 9. §. 1.* item lapidicinæ & cretæ-fodinæ ei cedunt: etiam si post usumfructum jam constitutum fuerint inventæ, *d.l. 9. §. 2. & 3.* ac venas auri, argenti, æris, ferri, &c. non solum quas proprietarius instituit, exercere; sed & novas instituere potest: dummodò nihil agriculturæ noceant. *l. si cuius. 13. §. 5. v. proinde. ff. de usufr.*

L X X V.

Aucupia & venationes quoque ejusdem fundi ad fructuarium spectant. *d.l. 9. §. 1. l. usufructuarium. 62. pr. ff. de usufr.* si modò ejus fructus constet ex venatione. *l. venationem. 26. ff. de usur. l. fundo. 22. ff. de instrum. & instrumenti. legat.*

L X X V I.

Thesaurus verò in eo fundo inventus, dividitur inter dominum proprietatis & inventorem. *arg. l. fructus. 7. §. 12. ff. solut. matr. junct. l. si is qui. 63. in pr. ff. de A.R.D. & l. falsus. 43. §. ult. ff. de furi.*

L X X V I I.

Et cum fructuario omnia adminicula sint concedenda, sine quibus re commodè uti frui non potest, *l. 1. §. 1. & §§. seqq. ff. si usufr. pet. l. cui jurisdictio. 2. ff. de jurisdict.* usufructu fundi legato, & instrumenti, quod in eo fundo est, ususfructus relictus censetur. *d.l. 9. §. 7. l. sed si. 15. §. 6. in fin. ff. de usufr.* illud tamen vendere nequit. *d.l. 9. §. 7. ff. d. r.*

L X X I I X.

Si igitur fructuarius ad fundum aliundè, quàm per locum alterius aditum non habet, proprietarius iter, actum, vel viam ad hunc, pro ut ususfructus perceptio desiderat, ei præstare tenetur. *d.l. 1. §. 1. ff. si usufr. pet.*

l. Gaurus. 10. ff. de servit. urban. præd. l. de servitutibus. 2. §. 2. ff. si serv. vind. l. damna esto. 15. §. 1. ff. de usu & usufr. legat.

L X X I X.

Potest & fructuarius in prædio fructuario non tantum inchoatum ædificium consummare; sed & novum extruere: si modò ad usumfructum percipiendum sit necessarium, & sine eo re fructuariâ rectè uti frui nequeat. *l. si area. 73. d. l. 13. §. 6. ff. de usufr.*

L X X X.

Aedium usufructu legato, potest fructuarius dominum proprietatis prohibere, ne altiùs eas tollat. *l. usufructu. 7. §. 1. ff. de usufr.* Mittitur etiam in possessionem vicinarum ædium causâ damni infecti; easdemque jure domini possidet, si perseveretur non caveri: nec finito usufructu quicquam amittit. *d. l. 7. §. 1. ff. d. t. Lumina quoque, item picturas, marmora, sigilla in eas immittere, & quicquid ad domus ornatum pertinet, excolere potest. l. si cuius. 13. §. 7. ff. de usufr.*

L X X X I.

Et si jus fructuarii, ut ex jam dictis apparet, plenissime sit interpretandum: contra tamen conditionem rei, h. e. usum, ad quem res parata est naturâ, vel partis instituto, ea uti non potest. Unde partus ancillæ ad fructuarium non pertinet. *l. in pecudum. 28. §. 1. ff. de usur. l. vetus. 68. ff. de usufr.* Ancillæ enim non ejus rei causâ habentur, ut pariant: *l. ancillarum. 27. ff. de hered. petit.* & contra naturam est, hominem esse in fructu: cum omnes fructus rerû natura hominis gratiâ comparaverit. *d. l. 28. ff. de usur. & §. 37. Inst. de rer. divis.*

L X X X I I.

Silvæ usufructu constituto, siquidem cædua est, h. e. quæ succisa rursus ex stirpibus & radicibus renascitur, *l. silva. 30. ff. de V. S.* fructuarius cædere potest, sicuti pater-

paterfam. cædebat. *d.l. 9. §. ult. ff. de usufr.* ac etiam vendere, licet paterfam. vendere non sit solitus. *d.l. 9. §. ult.* Si verò cædua non sit, vel naturâ suâ, vel cum esset, non sic tamen à domino habebatur, ut esset cædua; sed ut in arbores grandiores excrederet: non licebit fructuario eam succidere; sed id tantum, quantum ad necessitatem & refectionem rei fructuariæ satis est, cædere potest: ne tamen fundum inde reddat deteriores. *d.l. 9. §. ult. & l. seq. ff. de usufr.*

LXXXIII.

Et licet arbores demortuæ ad fructuarium pertineant, si in earum loca novas substituërit: *l. agri. 18. ff. de usufr.* evulsas tamen, & vi ventorum dejectas, fructuarium tantum ad suum & villæ usum, h. e. ad suam necessitatem, habebit: nec materiâ pro ligno uti potest, si habeat, unde utatur ligno. *l. arboribus. 12. pr. ff. de usufr. junct. l. ligni. 55. pr. ff. de legat. 3.*

LXXXIV.

Fructuarius verò fructus non aliter facit suos, nisi ipse vel alius ejus nomine eos perceperit. *§. 36. Inst. de rer. divis. l. si fructuarius. 13. ff. quib. mod. usufr. amitt. l. qui scit. 25. §. 1. v. Prætores. ff. de usur. & fruct.*

LXXXV.

Percipi autem intelliguntur, quando à solo sunt separati, h. e. stipula est demessa, spica aut fœnum cæsum, uva exemta, olea excussa, ac in animalibus lana detonsa, lac mulsum, &c: licet frumentum nondum sit tritum, oleum factum, & cæteræ res collectæ & in horreum reconditæ. *d.l. 13. ff. quib. mod. usufruct. amitt. l. si ejus. 78. ff. de R. V.* Fœtus verò pecudû, statim ut editi sunt, percepti intelliguntur, & fiunt fructuarii. *l. in pecudum. 28. ff. de usur. & fruct.*

LXXXVI.

Fructus five maturos five immaturos fructuarius per-

perceperit, pleno jure sibi acquirit, & ad heredes suos transmittit. *l. cum oportet. 6. §. 1. v. & si quid. C. de bon. que lib. l. si pendentes. 27. pr. l. defuncta. 58. ff. de usufr.* Non enim maturitas naturalis hic est spectanda; sed id tempus, quo magis fructuario illos fructus tollere expedit. *l. in fructu. 42. ff. de usu & usufr. leg. l. si absente. 48. §. 1. ff. de usufr.*

LXXXVII.

Fructus inchoati ususfructus tempore maturi, & pendentes, ad fructuarium quoque pertinent. *d. l. si pendentes. 27. pr. ff. de usufr.* Sicut & pensiones fundi ante constitutum usumfructum locati, ad eum spectant. *l. arbores. 59. §. 1. ff. d. t.* Conductorem etiam, qui ante constitutum usumfructum rem conduxerat, fructuarius expellere potest. *d. l. 59. §. 1. ff. d. t.*

LXXXIIX.

Ad commodum fructuarii & id refero, quod non cogatur ipse præcisè re fructuariâ uti frui; sed & alii eam utendam fruendam locare: si modò honestè locari queat: *d. l. si cuius. 13. §. ult. l. sed si. 15. §. 4. & s. junct. d. l. 12. §. 2. ff. de usufr.* vendere, precariò concedere, donare. *d. l. 12. §. 2. & §. 1. Inst. de usu & habitat.* ac pignori dare possit. *l. si is. 11. §. 2. ff. de pignor. junct. l. sed & 9. §. 1. & l. fructus. 72. ff. de R. J. & l. ult. ff. de usur.*

LXXXIX.

Jus verò utendi fruendi, quod personæ cohæret, *l. 3. in fin. ff. quib. mod. ususfr. amitt.* fructuarius hoc modo in alium transferre nequit. *§. finitur. Inst. de usufr. l. si ususfructus. 66. ff. de jur. dot.*

XC.

Inter jura & commoda fructuarii, meritò recenseri possunt & remedia, ad usumfructum tuendum jure Civili prodita.

X C I.

Ufusfructus autem duplici modo consideratur, vel ut debetur, h.e. quatenus est constitutus, nondum verò acquisitus: vel ut jam est acquisitus.

X C I I.

Pro usufructu debito acquirendo datur actio personalis, vel ex testamento, *l. 1. §. 2. & l. seq. ff. si ususfr. per. l. si extraneo. 46. §. ult. ff. de usufr.* vel ex stipulatu, aliisve contractibus, ex quibus ususfructus debetur. *l. corruptio- nem. 16. pr. C. de usufr. vid. supr. d. 31.*

X C I I I.

Si enim ususfructus in ultimâ voluntate fuerit relictus, & heres eum tradere recuset, datur legatario actio personalis ex testamento, ex quasi contractu, inter heredem & legatarium per aditionem hereditatis inito, ad usumfructum legatum tradendum; exemplo cæterorum legatorum. *§. 1. Inst. de legat. & §. heres. 5. Inst. de oblig. quæ ex quasi contract. nascunt.*

X C I V.

Si verò stipulationibus, pactionibus, vel aliis modis in obligationem sit deductus ususfructus, & proprietarius eum tradere tergiversetur: datur contra eum actio ex stipulatu, aliisque ex causis, ad præstationem ususfructus, ejusdemque quasi traditionem, quæ fit per patientiam & inductionem. *l. omnium. 3. pr. ff. de usufr. l. ult. ff. de servitut. l. servitutes. 1. §. ult. ff. de servit. præd. rustic.*

X C V.

Et si dolo vel culpâ proprietarii factum est, quò minus ususfructus tradi possit, vel ut tardiùs præstetur: in id obligatur, quanti fructuarii interest, moram factam non esse. *l. qui usumfructum. 36. §. ult. & l. seq. l. cujuscunq. 60. ff. de usufr.* Hoc casu fructuū quoq; quos medio tempore proprietarius percepit, habetur ratio. *l. uti frui. 5.*

§.3. & §.ult. ff. si ususfruct. petet. l. si pendentes. 27. pr. ff. de usufruct.

XCVI.

Actioni huic personali affinis est conditio triticiaria, quæ ad eundem effectum fructuario competit. l. 1. pr. ff. de cond. tritic.

XCVII.

De usufructu jam acquisito datur fructuario actio realis, quæ ipsius gratiâ primùm fuit introducta, l. de servitutibus. 2. in princ. ff. si servit. vind. d. l. uti frui. §. utrum autem. ff. si ususfr. pet. (nunc verò in cæteris servitutibus quoq; locum habet, §. æquè. Inst. de action.) & confessoria actio dicitur. d. l. uti frui. §. 1. & §. ult. ff. si ususfr. pet. Per quam fructuarius, si uti frui à proprietario, vel alio quovis, impediatur, usumfructum suum vindicare potest. d. l. §. 1. & §. ult.

XCIX.

Ac non tantùm liberam fruendi facultatem fructuarius per eam consequitur : d. l. §. ult. sed & si quid damni ei datum fuerit, petere potest, quanti ipsius interest, damnum non esse datum. l. 1. in fin. ff. de nov. oper. nunc. l. & si fortè. 6. §. ult. l. loci corpus. 4. §. 2. ff. si servit. vind. Imò veniunt etiam in hanc actionem omnes fructus, & omnis caussa, quam fructuarius habiturus fuisset, si reus eum non impedivisset : d. l. uti frui. §. 3. 4. & §. ff. si ususfr. petet. licet nominatim ea petita non sint. arg. d. l. §. 3. & 4. junct. l. prater ea. 20. ff. de R. V. Sed hoc ita demum, si is, qui agit, non possideat : nam & possessori hæc actio competit, d. l. §. ult. in quo à cæteris actionibus realibus differt. l. 1. §. 6. ff. uti possidet. Qui enim rem possident, nihil fructuum nomine consequuntur. d. l. §. ult.

XCIX.

Hac actione servitutem quoque prædio fructuario debitam

debitam fructuarius petere potest: & licet eam directo vindicare nequeat, per consequentiam tamen, si scilicet actione non dirigat in servitutem, sed in usumfructum, vindicare potest. Qui enim fructuario molestus est in servitutibus, id eum molestus est in usufructu. *d.l.5. §.1. & l.1. pr. ff. si usufr. pet. l. de servitutibus. 2. §.1. ff. si servit. vind.*

C.

Datur autem hæc actio non solum adversus dominum; sed etiam alium quemvis possessorem, qui negat vel quoquo modo impedit usumfructum. *d.l.5. §.2. l.60. §.1. ff. de usufr.* Item contra eum, qui agenti fructuario liti se obtulit, quasi possideret; vel qui dolo malo desinit possidere. *l. ult. ff. si usufr. pet. l. qui petitorio. 36. pr. l. is qui. 25. ff. de R.V. junct. l. parem. 150. l. qui dolo. 131. ff. de R. J.*

C I.

Hereditibus verò fructuarii hæc actio regulariter non cõpetit: quia morte ejus usufructus expirat. *l. stipulatio ista. 38. §.10. & 11. ff. de V. O. junct. §. finitur. Inst. de usufr. l. antiquitas. 14. l. corruptionem. 16. C. de usufr.* Nisi agat ob fructus perceptos, *d.l.5. §.4. ff. si usufr. pet.* vel ob moram à proprietario dolo vel culpâ factam. *l. quod si. 47. l. qui usufructum. 36. in fin. ff. de usufr.*

C II.

Fructuarius item, si ex usufructus quasi possessione vi expellatur; vel fundo exiens, non usufructus defendendi causâ, rediens non admittatur, interdicto unde vi, nominatim ipsi in eam rem comparato, uti potest. *l. quod est. 3. §.13. §.14. & pen. ff. de vi & vi arm.*

C III.

Quin & interdictum *uti possideris* ipsi competat, dubium non habet: *l. ult. ff. uti possid.* non quidê directum; sed tantum utile. *arg. l. officium. 9. ff. de R.V. junct. l. ceriè si. 6. §.7. ff. de precario. l. acquiruntur. 10. §. ult. ff. de A.R.D.*

C IV. No-

C I V.

Novum quoque opus, non quidem suo; sed procuratorio nomine, fructuarium nunciare posse, affirmamus. *per l. 1. §. ult. & l. seq. ff. de nov. oper. nunciat. l. unic. §. 3. ff. de remission.*

C V.

Fructuarius præter jam recensitas, aliis de causis, alias etiam habet actiones. Si enim fur decerpserit vel defecuerit fructus, competit fructuario adversus eum actio furti. *l. arboribus. 12. §. ult. ff. de usufr.* CondiCTIONem autem furtivam instituere nequit: cum fructuum non perceptorum dominus non sit. *d. l. 12. §. ult. junct. §. si itaq. discretis. Inst. de Actione.*

C V I.

Et si inter duos fructuarios oriatur controversia, ne ad arma perveniant, communi dividundo judicium iis competit. *l. si cujus. 13. §. 3. ff. de usufr.*

C V I I.

Datur insuper fructuario finium regundorum actio, etiam adversus proprietarium ipsum. *l. sed & loci. 4. §. 9. ff. finium regund.* Item utilis L. Aquiliae. *l. locum. 17. §. ult. ff. de usufr. & plures aliae.*

C I I X.

Proprietarii commoda sunt: I. Quòd, cum rei fructuariæ maneat dominus, *l. rectè. 25. ff. de V. S. l. 1. §. 1. ff. ad S. Conf. Sillanian. l. ult. §. ult. ff. usufr. quemad. cav.* eam invito etiam fructuario possit abalienare. *l. 2. in fin. C. de usufr. l. fundi Aeburiani. 38. ff. de usu & usufr. legat. l. locum. 17. §. 2. ff. de usufr.* II. Locum non tantum consentiente fructuario; sed etiam eo invito, proprietarius facere potest religiosum: si mortuum testatorem in eum inferat, & alius ei locus tam opportunus non sit. *d. l. locum. 17. pr. ff. de usufr.* III. Aedes suas altius tollendo officere

ficere quoque luminibus, & obscurare ædes fructuarias potest: si modò tantum luminis relinquat, quantum habitantibus ad usus diurni moderationem sufficit. *l. si is. 30. ff. de usufruct. l. Gaurus. 10. ff. de servit. urb. præd. 1 v.* Thesaurus in prædio fructuario inventus, pro parte dimidiâ ad proprietarium pertinet. *per d. l. fructus. 7. §. si fundum viro. 12. ff. solut. matr.* v. Substituta etiam capita in grege statim proprietarii fiunt, & fructuarii esse desinunt. *l. vetus. 68. in fin. l. 69. & l. seq. §. 1. & ult. ff. de usufr.*

CIX.

Et ut constante usufructu proprietarius rem salvam habere, finitoque eo talem recipere possit, *v. l. variæ ipsi comparatæ sunt actiones.*

CX.

Si enim fructuarius rem deteriore facit, vel id non reficit, quod illum pro conditione usufructus reficere, aut restituere oportet: datur proprietario adversus eum actio ex stipulatu, ex interposita cautione, in id, quod proprietarii interest. *l. 1. pr. ff. usufr. quemad. cav. §. ult. Inst. de verb. oblig.* Sicut & finito usufructu fructuarius eodem potest conveniri iudicio, vel ad rem, vel quod ex ea superest, restituendum. *d. l. 1. pr. l. omnes. 3. pr. ff. usufruct. quemad. cav.*

CXI.

Et si fructuarius rem usque ad interitum, vel amissionem ejus, neglexerit: tunc hac actione proprietatis quoque æstimatio peti potest. *d. l. 1. §. ult. & l. seq. l. huic stipulationi. s. pr. ff. usufr. quemad. cav.*

CXII.

Si verò fructuarius hanc cautionem præstare recu-
saverit: neque res ipsi tradenda, neque ulla prius con-
cedenda est actio, quam satisdederit. *d. l. si cuius. 13. pr.*

ff. de usufr. Imò potest & implorari officium iudicis, per quod ad cautionem istam compellatur. *d. l. 13. pr. ff. d. r.*

C X I I I.

Quòd si, omisâ hac cautione, proprietarius ultrò rem fruendam fructuario tradiderit, non videtur cautio remissa; sed proprietarius potest rem vindicare: &, si opponatur ipsi exceptio, *de re usus fructus nomine traditâ*, replicandum erit, *cautionem non esse præstitam*, quæ jure debetur. *l. et si. 7. l. ult. ff. usufr. quemad. cav. ac præterea* potest omisâ hanc cautionem quoque condicere, *d. l. 7. pr. ff. d. t.* condictione ob causam dati, causâ non secutâ. *arg. l. r. ff. de cond. caus. dat. caus. non secut. l. r. ff. de cond. sin. caus.*

C X I V.

Præter cautionem, proprietario eadem quoque remedia ad tuendam proprietatē adversus fructuarium competunt, quæ habet adversus cæteros omnes, qui rem deteriore fecerunt: ut est actio L. Aquiliæ de damno dato: interdictum quod vi aut clam: actio furti: *d. l. 13. §. 2. ff. de usufr.* condictio etiam furtiva: actio servi corrupti, injuriarum, & similes. *l. 66. ff. de usufr. l. ult. ff. usufr. quemad.*

C X V.

Quòd si verò dominus prædii planè neget usum fructum se debere, comparata est ei actio realis, quæ negatoria vel negativa appellatur, *l. uti frui. s. pr. & §. ult. ff. si usufr. petet. §. 2. Inst. de action.* adversus quemlibet, qui usum fructum in ejus prædio sibi constitutum esse contendit. *d. l. s. pr.* Per eamque petit, si ipse rem possidet, ne amplius in ea inquietetur, *d. l. s. in fin.* & ut reus caveat pro se & suis heredibus, de nō turbando amplius. *legi. jus. 12. l. harum. 7. ff. si servit. vind.* Sin autem non possideat, ut res restituatur, & reus præstet damna, quan-

quantique interfuit ejus, præterito tempore alterum
jus utendi fruendi sibi non usurpasse. *l. loci. 4. §. 2. ff. si ser-
vit. vind. d. l. uti frui. 5. §. 3. ff. si usus fruct. petet.* Sequuntur
nunc onera fructuarii.

CXVI.

Fructuarius 1. id omne in re fructuaria facere te-
netur, quæ diligens paterfam. faceret in re propriâ. *l. sed
cum. 65. in pr. ff. de usufr.* h. e. omnem curam & diligen-
tiam, non modò in rebus integris asservandis & custo-
diendis; sed & in vitio affectis reparandis, & integritati
suæ restituendis, adhibere debet. *l. i. in fin. & l. seq. ff. usu-
fruct. quemad. cav.*

CXVII.

Si igitur servitus prædio fructuario debita non u-
tendo amissa sit, hoc nomine fructuarius tenetur. *l. sed
si. 15. in fin. ff. de usufr.* Damna item à domesticis rei fru-
ctuariæ illata refarcire, *d. l. 65. pr. ff. d. t.* & si res fructuaria
ab alio usucapta sit, ejus quoq; æstimationem fructua-
rius præstare debet; si modò, cum posset usucapionem
interpellare, neglexerit. *d. l. i. in fin. ff. usufr. quemad. cav.*

CXIX.

Fructuarius II. tenetur ad ædium etiam modicam
refectionē, *l. eum ad quem. 7. C. de usufr. l. usufructu. 7. §. 2.
& 3. ff. eod.* nisi vetustate corruissent, *l. sed cum. 65. §. 1. ff. d.
rit.* aut is paratus sit usumfructum derelinquere, *l. cum
fructuarius. 64. ff. d. t.* (modò non suâ suorumque culpâ
deterior res sit facta. *d. l. 65. pr. ff. d. t.*) vel testator here-
dem reficere jusserit: *l. si extraneo. 46. §. 1. l. usufructu re-
licto. 52. ff. d. t.* ac fartas tectasque eas suis sumtibus præ-
stare cogitur. *d. l. 7. C. d. t.*

CXIX.

Si tamen fructuarius ultrà quàm tenetur necessariò
in rem impendit, h. e. non modicas, sed magnas fecit

impensas : à proprietario eas actione negotiorum gestor-
um repetere potest. *d.l.7. & ibi Gl. & Sichard. num.7.*
C. de usufr.

CXX.

Quæ autem magnæ, quæ modicæ censeantur esse im-
pensæ, arbitrio judicis est relinquendum : qui hoc, at-
tentis circumstantiis, quantitate scilicet & qualitate
rei fructuariæ, æstimabit. *arg. d.l.7. §.3. ibi Gl. & Dd. in*
verb. pertinet. ante fin. ff. de usufr.

CXXI.

Agri usufructu relicto, in locum demortuarum ar-
borum fructuarius quoque alias substituere tenetur, &
prior ad ipsum spectant. *l. agri. 18. ff. d. t.* nisi vi tempe-
statis, non culpâ fructuarii, sint everse. *l. arbores. 59. princ.*
junct. l. 12. pr. ff. d. t.

CXXII.

Sic gregis vel armenti, h. e. universitatis, non singu-
lorum capitum, usufructu constituto, fructuarius in lo-
cum demortuorum capitum nova submittere debet.
l. vetus. 67. in fin. & ll. seqq. ff. d. t.

CXXIII.

Hæc tamen ita vera sunt, si fructuarius ex re fructua-
ria habeat, unde edes reficere, arbores adserere, & gre-
gem supplere queat: de suo enim id facere non cogitur.
arg. l. fructus. 7. §. ult. ff. solut. matrim. l. plerumq. 10. §. 3. ff. de
jur. dot. junct. l. 1. §. 17. v. neminem. ff. ad S C. Trebell. §. 1. In st.
de sing. reb. per fideicom. relicto.

CXXIV.

Non solum autem rem fructuariam sartam tectamq;
conservare; sed & III. omnia onera realia, quæ à re
vel ejus occasione præstantur, fructuarius exsolvere te-
netur: ut sunt vectigalia, collectæ, tributa, & alia, quæ
recensentur in *d. l. usufructu. 7. §. 2. & l. si pendentes. 27. §. 3.*
ff. de

ff. de usufr. & l. quaro. 28. ff. de usu & usufr. leg. Nec distinguendum est, an sint præterita, *arg. l. Imperatores. 7. ff. de public. & veclig. l. cum possessor. s. in fin. ff. de censib. vel futura. l. usufructu relicto. 52. ff. de usufr.* Item an ordinaria sint, vel extra ordinem imponantur. *d. l. pendentes. 27. & d. l. 52. ff. d. t.*

C X X V.

Inter onera fructuarii i v. recenseri possunt & ea, quod fructuarius prædia fructuaria neque alienare, *l. usufructu. 9. l. interest. 6. C. de usufr.* neq; mutare aut transformare, h. e. nova facere possit; licet ex ista mutatione res fructuaria cultior & fructuosior reddatur. *l. si cuius. 13. §. sed si adium. 7. l. usufructu. 7. in fin. & l. seq. l. usufructuarius. 44. ff. de usufr.* Unde ædificium in prædio fructuario inchoatum consummare nequit, etiam si eo loco aliter uti non possit: *l. usufructuarius. 61. ff. d. t.* modò ad fructus percipiendos non sit necessarium. *d. l. si cuius. 13. §. 6. ff. d. t.* Sic aræ usufructu relicto, ædificium ibi struere prohibetur, *d. l. 7. §. 1.* nisi casam, custodiæ causâ earum rerum, quæ in aræ sunt, ædificare velit. *l. si aræ. 73. ff. d. t.*

C X X V I.

Servitutem quoque fructuarius prædio fructuario imponere aut acquirere non potest. *l. sed si quid. 15. §. ult. ff. d. t. l. de servitutibus. 2. §. 2. ff. si servit. vind.* Servitutem autem prædio impositam retinere debet. *d. l. 15. §. ult. & l. Proculus. 19. l. si pendentes. 27. §. 4. ff. de usufr.*

C X X V I I.

Cum, ut suprâ diximus, commoda quædam ex re fructuariâ ad dominum quoque proprietatis spectent: nihil autem juri naturali tam conveniens sit, quàm ut incommoda sequantur & eum, penes quem sunt commoda. *l. secundum naturam. 10. ff. de R. J.* Ideò de oneribus proprietario incumbenibus, pauca nunc proferamus.

CXXIX.

Proprietarius igitur nihil quicquam in re fructuaria invito fructuario facere potest, per quod conditio ejus fiat deterior. *l. nisi qua. 16. & l. seq. §. 1. ff. de usufr.* Unde ædificium fructuarium invito fructuario altius tollere ei non licet. *d. l. usufructu. 7. §. 1. & d. l. si cuius. 13. §. 7. ff. d. r.*

CXXIX.

Servitutem autem fundo fructuario, per quam ejus conditio fiat deterior, ne consentiente quidem fructuario, imponere potest. *d. l. si quid. 15. §. ult. & l. seq. ff. d. r.*

CXXX.

Magnos quoque sumtus, h. e. sine quibus res esset peritura, proprietarius facere cogitur, nisi velit privari proprietate. *arg. l. quamvis. 10. in fin. ff. de damn. infect.* vid. Sichard. *in l. 7. C. de usufr. n. 8.* Arbores etiam vi ventorum dejectas proprietarius tollere tenetur. *l. Proculus. 19. §. 1. ff. d. r.*

CXXXI.

Ne tamen in universum inutiles sint proprietates, semper abscedente usufructu, placuit juris Civilis conditoribus, ut certis modis usufructus extinguatur, ad proprietatemq; revertatur. *§. 1. v. ne tamen. Inst. de usufr. l. omnium. 3. §. 2. ff. eod.*

CXXXII.

Horum modorum ab Imp. Justiniano *in §. finitur. 3. Inst. de usufr.* sex recensentur: ut sunt, mors usufructuarii, capitis ejus deminutio, non usus per modum & tempus, cessio, cōsolidatio, & interitus rei. Quibus addimus hostilem occupationem, & temporis conditionisve existentiam. *l. si agro. 26. ff. quibus mod. usufr. amitt. l. si pater. 5. l. ambiguitatem. 12. C. de usufr.* De singulis ut nuncagamus, ordinis desiderat ratio.

CXXXIII. Pri-

CXXXIII.

Primus & præcipuus modus amittendi usumfructū, est mors naturalis fructuarii. *d. §. finitur. 3. ff. de usufr. l. sicut. 3. in fin. ff. quib. mod. ususfr. amitt.* Ususfructus enim est jus, quod personæ cohæret: *l. si quis. 32. ff. de usufr. l. r. ff. de servit. ac ideo cum ea quoque expirat. l. non solum. 8. §. 3. ff. de libert. legat. d. l. sicut. 3. in fin. ff. quib. mod. ususfr. amitt.* nec ad heredes illud transmittit, *l. in singulos. 8. ff. de ann. legat. l. patrimonii mei. 22. ff. de usu & usufr. legat.* nisi expressè inter partes actum sit, ut ad heredes quoque transeat. *l. antiquitas. 14. C. de usufr.* Et tunc ad primum & proximum quidē transit heredem; non etiam ad ultiores. *d. l. 14. C. d. t.* Licet aliās appellatio heredis, heredum quoque heredes comprehendat. *l. heredes. 65. l. heredis. 170. ff. de V. S.*

CXXXIV.

Municipibus autem & civitati (quæ mori nequit. *l. an ususfructus. 56. ff. de usufr.*) constituto usufructu, durat tantum per centum annos; quod tempus finis longævi hominis est. *d. l. 56. ff. d. r. l. si ususfructus. 8. ff. de usu & usufruct. legat.* Si verò ante id tempus deleta & aratrum passa sit, quasi mortua intelligitur, & usumfructum habere definit. *l. si ususfructus. 21. ff. quib. mod. ususfr. amitt.*

CXXXV.

Secundus modus est fructuarii mors civilis, h. e. maxima & media ejus capitis deminutio: nam & eā extinguitur ususfructus. *d. §. finitur. 3. Inst. de usufr. §. cum autem. Inst. quib. mod. jus patr. potest. l. 1. ff. quib. mod. ususfr. amitt. l. corruptionem. 16. in fin. C. de usufr.*

CXXXVI.

Idem obtinere videtur in proscriptis seu bannitis, qui ob delictum in bannum Imperiale per sententiam declarantur. Hi enim capitis quoque deminutionem,

&

& quidē maximam, pati intelliguntur. *Geil.lib.2.obseru. 86.n.9. & 10. & de pac. public.lib.2.c.1.n.24. & c.11.n.12.*

CXXXVII.

Capitis verò deminutio eū demum perimit usumfructum, qui jam est constitutus. Si igitur ante aditam hereditatem, vel diem cedentem, fructuarius capitis minutionem passus sit, usumfructum non amittit. *l.1. §.1. ff. quib. mod. ususfr. amitt.* Unde in singulos annos constituto usufructu, illius tantum anni, quo jam inceptus est, usufructus amittitur. *d.l.1. §. ult. & l. seq. §.1. ff. d. t.* Ac si usufructus fuerit repetitus, capitis quoque deminutione non finitur. *d.l. sicut. 3. princ. & §.1. ff. d. t. l. licet testatori. 23. ff. de usu & usufr. leg.*

CXXXIIX.

Reperi usufructus dicitur, si testator usumfructum qualicumque modo amissum iterum legat, & sic eum conservat fructuario. *d.l. licet testatori. 23. ff. d. t. d. l. 3. pr. & §.1. ff. quibus mod. ususfr. amitt.* Quod fit aut expressè; ut si testator dixerit, quotiescunque usufructus amissus erit, iterum do, lego. *d.l. 3. pr. ff. d. t.* aut tacitè: ut si usufructus, quamdiu vivet, vel ad certum tempus, puta decennium, fuerit legatus. *d.l. 3. pr. & l. 2. §.1. ff. d. t.*

CXXXIX.

Sic usufructus patri per filiumfam. acquisitus, morte vel capitis ejus deminutione patri non interruptitur; sed manet intactus. Neque si pater ab hac luce fuerit exemptus, vel mediam aut maximam capitis deminutionem passus fuerit, usufructus perit: sed apud filiumfam. remanet; quasi ab initio fuerit fructuarius, qui superstes est. *l. ult. C. de usufr.*

CXL.

His quidem modis, h. e. fructuarii morte naturali & civili, non nisi totus usufructus finitur: reliquis verò
etiam

etiam pro parte ususfructus amitti potest. *l. excepta. 14. l. placet. 25. ff. quib. mod. ususfr. amitt.*

C X L I.

Sequitur tertius amittendi usumfructum modus, si nimirum fructuarius re fructuaria non utatur, per modum & tempus. *d. §. finitur. 3. ff. de usufr.*

C X L I I.

Per modum non uti videtur, si fructuarius non secundum prescriptum modum, h. e. conditionem & naturam ususfructus re utatur fruatur; veluti, si alicui ædium ususfructus fuisset legatur, ut eas inhabitaret tempore tantum hyberno, & legatarius inhabitaret æstivo. *l. si diurnarum. 2. ff. de aqua quotid. vel si fructuarius, qui usum solum se habere existimat, tantum utatur, non fruatur; non enim ex eo, quod habet, utitur; sed ex eo, quod putavit se habere. l. is qui usumfructum. 20 ff. quib. mod. usufr. amitt.*

C X L I I I.

Sed an ususfructus etiam malè utendo, seu abutendo re fructuariâ, amittatur, inter Dd. controvertitur? Nos negativæ sententiæ subscribimus. *per l. 1. §. 5. & §. 6. ff. usufr. quemad. cav. & arg. l. hoc. amplius. 9. §. ult. & l. seq. ff. de damno infect. junct. l. si noxale. 27. princ. ff. de noxal. action. Nisi abusus iste in non usum incidat. per l. si communem. 10. ff. quemad. servit. amitt. W esembec. in parat. ff. quib. mod. usufr. amitt. n. 8.*

C L I V.

Per tempus non uti intelligitur, si quis neque per se, neque per alios re fructuariâ tanto tempore utatur fruatur, quo etiam dominus rei suæ dominiû amitteret. *l. corruptionem. 16. C. de usufruct. h. e. re mobili per triennium totum, re immobili per decem annos inter præsentes, per viginti inter absentes. l. unicus. C. de usucap.*

transform. l. sicut. usumfructum. 13. C. de servitutibus & aqua.

CL V.

Quartus est modus cessio : nam si fructuarius jus suum utendi fruendi domino proprietatis vel extraneo cedit, h. e. planè eo se abdicat, ad dominum proprietatis redit. *l. si ususfructus. 66. ff. de jur. dot. §. pen. & ult. Inst. de usufr.*

CL VI.

Huic contrarius est quintus modus, si nimirum fructuarius rei fructuariæ proprietatem quocunque modo acquisierit : tunc enim ususfructus quoque perit. *l. si tibi. 17. l. si servus. 27. ff. quib. mod. usufr. amitt.* Quæ res confusio, *l. si fructuarius. 4. ff. usufr. quemad. cav. d. l. 27. ff. quib. mod. usufr. amitt.* item consolidatio appellatur. *§. 3. Inst. de usufr. l. idem Neratius. 3. in fin. ff. de usufr. accrescend.*

CL VII.

Cùm item ususfructus sit jus in corpore, quo sublato & ipsum tolli necesse est, *pr. Inst. de usufr. l. est enim. 2. ff. eod.* totius rei fructuariæ interitu & mutatione, qui sextus est modus, ususfructus quoque amittitur. *d. §. 3. Inst. d. t. l. repeti. 5. §. 2. l. caro. 30. ff. quib. mod. usufr. amittat.*

CXLIX.

Mutationem autem talem hîc requirimus, per quam substantia, forma, & species interior, quâ consistebat, nomenque ipsum rei fructuariæ mutatum sit ; ut colligere licet *ex d. l. 5. §. 2. & ll. seqq. ff. quib. mod. usufr. amitt.*

CXLIX.

Ac licet res in veterem formam & speciem redigatur, ususfructus tamen non reviviscit : semel enim extinctus non amplius competit. *l. quid tamen. 10. §. 1. & 7. ff. d. t.*

CL.

Si verò rei mutatæ vetus forma tantùm detegatur, ususfructus quoque restituitur : sic areæ usufructu relicto, cui ædificium postea sit impositum, & per hoc ususfructus extinctus, *d.l.s. §. 2. ff. d. t. [sublatâ superficie, h. e. ædificio, ususfructus quoque reviviscit ; semper enim eadem area mansit. l. qui usumfructum. 36. pr. l. si in area. 71. ff. de usufr. l. si ager. 23. & l. seq. ff. quib. mod. usufr. amitt.*

CL I.

Superioribus addimus & occupationem hostilem, qui septimus est modus ; si enim res, sive mobilis, sive soli, in quâ ususfructus erat constitutus, ab hostibus sit capta, ususfructus quoque perimitur. *l. si ager. 26. ff. d. t. junct. l. naturalem. s. §. 7. & l. adeo. 7. in. pr. ff. de A. R. D.*

CL II.

Octavus & ultimus usumfructû amittendi modus est temporis & conditionis existentia. Nam si ususfructus ad certum tempus vel sub conditione sit concessus, finito tempore & existente cōditione, ususfructus quoque extinguitur. *l. si pater. s. l. ambiguitatem. 12. C. de usufr. l. interdum. 15. ff. quib. mod. usufr. amitt.*

CL III.

Sin autem in incertum tempus sit constitutus ususfructus, & per mortem illius, in quem collata est conditio, contigerit, ut conditio non extiteret, ad mortem fructuarii usque durat ususfructus. Neque enim ad vitam hominis respexit testator ; sed ad certa temporis curricula. *d. l. ambiguitatem. 12. C. de usufr. & ibi Gothofr. in not. lit. Q.*

CL IV.

Absolutâ hac veri ususfructus materiâ, restat ut & de quasi usufructu quædam subjiciamus. Definitur autem

quasi ususfructus jus utendi fruendi ex S. Consulto rebus alienis usu consumtibilibus; ut sunt vinum, oleum, frumentum, pecunia numerata, &c. §. 2. *Inst. de usufr. & tot. tit. ff. de usufr. ear. rer. qua usu consum. vid. Bocer. d. disp. de usufr. d. 60.*

CLV.

Constituitur hic ususfructus non tantum ultimâ voluntate, d. §. 2. *Inst. de usufr. l. usufructu. 69. ff. ad L. Falcid. l. 2. §. 2. & l. seq. ff. de usufr. ear. rer.* sed & conventionione inter vivos arg. §. 4. *Inst. de legat. l. cum servus. 39. §. ult. ff. de legat. 1. junct. d. §. 2. Inst. de usufr.*

CLVI.

Ac licet magnam habeat affinitatem hic ususfructus cum mutuo; sicuti enim in mutuo dominium rei ad debitorem transfertur, *pr. Inst. quib. mod. re contr. oblig. & l. mutuum. 2. §. appellata. ff. de reb. cred.* sic in quasi usufructu rei quoque fructuariæ dominium ad fructuarium transit, d. §. 2. *Inst. de usufr. l. si vini. 7. ff. de usufruct ear. rer.* & quemadmodum mutuum; ita & quasi ususfructus in rebus usu consumtibilibus consistit. Differunt tamen, 1. in eo, quod in mutuo idem genus ejusdem bonitatis & qualitatis sit reddendum. *d. pr. Inst. quib. mod. re contr. oblig.* In quasi usufructu verò sufficit, si rei iusta æstimatio præstetur. *d. l. si vini. 7. ff. de usufr. ear. rer.* Deinde, in mutuo regulariter nulla requiritur cautio, nisi expressè ita partes inter se convenerint. De naturâ autem quasi ususfructus est, ut rem tradenti utiliter caveatur.

CLVII.

Senatusconsulto enim cautum est, ut relicto quasi usufructu heres rem tradere non cogatur, nisi fructuarium ei cautionem fidejussoriam vel pignoratitiam præstiterit. De re, finito usufructu, ejusdem generis & qualitatis vel ejus æstimatione restituendâ. *d. §. 2. Inst. de usufruct.*

*fruct. l. sed de pecunia. 2. l. ergo. 4. l. si tibi. & l. seq. ff. de usufr.
ear. rer. l. 1. ff. qui satisdar. cogant.*

CLIX.

Ac testator etiamsi hanc cautionem exigere testamento prohibuerit, nihilominus exigente herede erit præstanda. *l. 1. C. de usufr. l. si pecunia. 6. ff. ut in posse §. legat.* Eam tamen de substantiâ quasi usufructus esse negamus. *per l. hoc §. Consultum. 5. §. 1. ff. de usufr. ear. rer. l. ult. §. 4. v. hoc procul dubio. C. de bon. qualib.*

CLX.

Nihil verò refert, si ante, si post constitutû usumfructum hæc cautio interponatur. *l. quoniam. 10. §. 1. ff. de usufr. ear. rer.*

CLX.

Ultima mutui & quasi usufructus differentia in eo consistit, quod mutuum quocunque tempore repeti possit, nisi aliter fuerit conventum: Rei verò fructuariæ æstimation non nisi post mortem aut capitis deminutionem fructuarii peti potest. *§. 2. Inst. de usufr. l. 1. ff. de usufr. ear. rer.* Hæc de jure usufructus pro tempore sufficiant.

COROLLARIA.

1. Cum in Retractu gentilitio semper consanguinei proximiores, remotiores excludât, nec representationi in eo locus sit, pares autem in gradu pariter admittantur: Quæri solet, Vtrum fœminæ à masculis in eodẽ gradu existentibus ab isto retractu excludântur?

Quod negamus? Hodie enim sublata est differentia sexus & agnationis. auth. cessante. auth. post fratres fratrumq;. C. de legitim. hered. l. 4. C. de liber. præter. Et fœminæ aequè ac mares succedunt. Nov. 18. c. 4. Nov. 118. c. 4. Retractus autem imitatur successionem. Vid. Tiraquell. de retract. munic. §. 1. gl. 1. & unic. per l. fin. C. de verb. signif.

2. Liberos parentum suorum consensum in cōtrahendis nuptiis explorare debere, jure Canonico dubium non habet. c. aliter. c. nostrates. 30. q. 5. c. non omnis. c. honorantur. 32. q. 2. c. videtur. extr. qui matr. acc. poss. An verò mortuo patre & matris consensus necessario sit adhibendus, maximè controversatur? Nos affirmativæ sententiæ subscribimus. Eandem enim matri debemus reverentiam quam patri. Exod. c. 22. v. 12. Gen. c. 24. v. 50. Syracid. c. 3. v. 9. & seqq. Tob. c. 4. v. 3. & seqq. vid. & d. c. aliter. 30. q. 5. c. honorantur. 32. q. 2. & c. videtur. extr. qui matrim. accus. poss. junct. tex. in l. furiosæ. ff. de curator. furios. & text. in l. in conjunctione. C. eod.

Ad
Clarissimum & Doctissimum
Dn. Doctorem.

I.

TANDEM pro meritis jam premia digna reportas
Lothari, Cordis portio magna mei.
Diva Themis, fructus tractanti tibi reponit
Laurea ferta, tuum & nomen in astra feret.
Perge modo ut pergis, meritis extendere laudes,
Vota secundabunt fata benigna tua.
Tu decus omne tuis, famâ super aethera notus,
Inclita tu patriae fama futura tua.

Fausti omnis & gratulationis ergo
p.

GEORGIUS ABRAHAMUS FABER,
Ratisp.

II.

SIC est, Lector amice: qui colonus
Vlli parcere nesciens labori
Fæcundos colit, occat, aequat agros,
Vsum percipit inde fructuosum.
Sic qui strenuus expedit videri
Legum cultor, & impigro labore
N cultum scriptitat, annotat, recondit,
Vsum sentit is inde fructuosum.
Id quod comprobatur evidenter ille

LOT-

*LOTTERUS, decus inclytum Themistis,
Qui Doctor meritat brevi vocari.*

Singularis amicitiae ergo adposuit

JOANNES FRIDERICUS TAFINGER,
Suevus.

III.

ET vetus & verum est: Ignoti nulla cupido,
Celatum sequitur gloria nulla bonum.
Hinc quia tot Themidos sacris operatus es annos,
Juraq; jam memori cognita mente tenes:
Rauriciam meritò scandis, LOTTERE, cathedram,
Deq; Usufructu condita jura doces.
Nempe sat in lucem tua sic producta patescit
Ingenii virtus, judiciiq; tenor.
Hinc quoq; justitia Praeses non differet illa
Ulterius meritis pramia digna tuis.
Mox erit, ut possim latanti dicere voce:
Doctoris titulum grator, Amice, tibi.

Honoris & amoris ergo apponebat

FRIDERICUS PLÜNIIUS,
Libeccensis.

SOLI DEO GLORIA.

